2023. február 16., csütörtök

P9_TA(2023)0059

A műtrágyák rendelkezésre állása az EU-ban

Az Európai Parlament 2023. február 16-i állásfoglalása a műtrágyák rendelkezésre állásának és megfizethetőségének biztosításáról szóló bizottsági közleményről (2022/2982(RSP))

(2023/C 283/12)

Az Európai Parlament,

— tekintettel a műtrágyák rendelkezésre állásának és megfizethetőségének biztosításáról szóló, 2022. november 9-i bizottsági közleményre (COM(2022)0590),

— tekintettel az ukrajnai orosz invázió fényében az EU-n belüli és kívüli élelmezésbiztonság biztosítását szolgáló sürgős uniós cselekvési terv szükségességéről szóló, 2022. március 24-i állásfoglalására ([1]),

— tekintettel a tisztességes, egészséges és környezetbarát élelmiszerrendszerre irányuló „a termelőtől a fogyasztóig" stratégiáról szóló, 2021. október 20-i állásfoglalására ([2]),

— tekintettel a körforgásos gazdaságra vonatkozó új cselekvési tervről szóló, 2021. február 10-i állásfoglalására ([3]),

— tekintettel „Az állami támogatásokra vonatkozó, az Ukrajna elleni orosz inváziót összefüggésben a gazdaság támogatását célzó ideiglenes válságkeret" című bizottsági közleményre ([4]),

— tekintettel a Bizottság 2022. március 23-i, „Az élelmezésbiztonság biztosítása és az élelmiszerrendszerek rezilienciájának megerősítése" című közleményére (COM(2022)0133),

— tekintettel a „Gázmegtakarítás a téli ellátásbiztonságért" című, 2022. július 20-i bizottsági közleményre (COM(2022)0360),

— tekintettel „A termelőtől a fogyasztóig stratégia a méltányos, egészséges és környezetbarát élelmiszerrendszerért" című, 2020. május 20-i bizottsági közleményre (COM(2020)0381),

— tekintettel a közös agrárpolitika keretében a tagállamok által elkészítendő stratégiai tervhez (KAP stratégiai terv) nyújtott, az Európai Mezőgazdasági Garanciaalap (EMGA) és az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA) által finanszírozott támogatásra vonatkozó szabályok megállapításáról, valamint az 1305/2013/EU és az 1307/2013/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2021. december 2-i (EU) 2021/2115 európai parlamenti és tanácsi rendeletre ([5]),

— tekintettel a magas energiaárak kezelését célzó vészhelyzeti beavatkozásról szóló, 2022. október 6-i (EU) 2022/1854 rendeletre ([6]),

— tekintettel az uniós termésnövelő anyagok forgalmazására vonatkozó szabályok megállapításáról, az 1069/2009/EK és az 1107/2009/EK rendelet módosításáról, valamint a 2003/2003/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2019. június 5-i (EU) 2019/1009 európai parlamenti és tanácsi rendeletre ([7]),

([1]) HL C 361., 2022.9.20., 2. o.
([2]) HL C 184., 2022.5.5., 2. o.
([3]) HL C 465., 2021.11.17., 11. o.
([4]) HL C 426., 2022.11.9., 1. o.
([5]) HL L 435., 2021.12.6., 1. o.
([6]) HL L 261. I, 2022.10.7., 1. o.
([7]) HL L 170., 2019.6.25., 1. o.

2023. február 16., csütörtök

— tekintettel a vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéssel szembeni védelméről szóló, 1991. december 12-i 91/676/EGK tanácsi irányelvre ([8]) (a nitrátszennyezésről szóló irányelv),

— tekintettel „Az élelmezésbiztonság mozgatórugói” című, 2023. január 4-i bizottsági szolgálati munkadokumentumra (SWD(2023)0004),

— tekintettel a Közös Kutatóközpontnak a feldolgozott trágya biztonságos felhasználására vonatkozó technikai javaslatokról szóló, a nitrátérzékeny zónákra a nitrátirányelvben (91/676/EGK) megállapított küszöbérték feletti technikai javaslatokról szóló kiadványára ([9]),

— tekintettel a műtrágyák rendelkezésre állásának és megfizethetőségének biztosításáról szóló bizottsági közleménnyel kapcsolatban a Bizottsághoz intézett kérdésre (O-000001/2023– B9-0010/2023),

— tekintettel eljárási szabályzata 136. cikkének (5) bekezdésére és 132. cikkének (2) bekezdésére,

— tekintettel a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Bizottság állásfoglalási indítványára,

A. mivel a műtrágyák és a tápanyag-gazdálkodás alapvető fontosságúak az elegendő és minőségi élelmiszer-termelés biztosításához, és kritikus szerepet játszanak a globális élelmezésbiztonság terén; mivel napjaink műtrágyahiánya hatással lehet a holnap terményeire;

B. mivel az ásványi műtrágyák előállítása és költsége nagymértékben függ a földgáz hozzáférhetőségétől és megfizethetőségétől, miközben a globális ÜHG-kibocsátás 2,1 %-át teszi ki ([10]); mivel a műtrágya-összetevők, például a nitrogén és az ammónia előállításához hatalmas mennyiségű földgázra van szükség; mivel a gáz a műtrágyák előállítási költségének mintegy 80 %-át teszi ki;

C. mivel az EU-ban átlépték bolygónk tűrőképességének határait a nitrogén-körforgalom (3,3-szoros) és a foszforkörforgalom (2-szeres) biogeokémiai áramlásai tekintetében ([11]);

D. mivel az Oroszországi Föderáció 2022. február 24-i Ukrajna elleni jogellenes inváziója következtében egy globális ásványiműtrágya- és energiaválság fenyegeti a globális élelmezésbiztonságot és növeli az élelmiszerárakat, ami potenciálisan súlyos hatást gyakorolhat a világ legkiszolgáltatottabb népességeire, akik nagymértékben függenek a megfizethető és tápláló élelmiszerekhez való hozzáféréstől;

E. mivel az EU-ban műtrágyagyártásra használt földgáz nagy része korábban az Oroszországi Föderációból származott; mivel az Oroszországi Föderáció a műtrágyák és azok alapvető összetevőinek fő beszállítója a világon; mivel Oroszország politikai fegyverként visszaélt a gázellátás és a műtrágyák terén meglévő erőfölényével; mivel az ásványiműtrágya-használat továbbra is magas szintje azzal a veszéllyel jár, hogy táplálja az orosz háborús erőfeszítéseket, és támogatja a többi autokratikus rezsimet;

F. mivel az infláció jelentősen befolyásolja az európai mezőgazdasági ágazatot, különösen mivel komoly terhet ró a közös agrárpolitika (KAP) jelenlegi költségvetésére;

([8]) HL L 375., 1991.12.31., 1. o.

([9]) Huygens, D., Orveillon, G., Lugato, E., Tavazzi, S., Comero, S., Jones, A., Gawlik, B. és Saveyn, H., Technical proposals for the safe use of processed manure above the threshold established for Nitrate Vulnerable Zones by the Nitrates Directive (91/676/EEC) (Technikai javaslatok a feldolgozott trágya biztonságos felhasználására a nitrátérzékeny területekre a nitrátirányelvben (91/676/EGK) megállapított küszöbérték felett), Az Európai Unió Kiadóhivatala, Luxemburg, 2020.

([10]) https://www.nature.com/articles/s41598-022-18773-w

([11]) https://commission.europa.eu/publications/analysis-main-drivers-food-security_en, 26. o.

G. mivel az európai ásványiműtrágya-gyártók nagy része csökkentette vagy teljesen leállította a termelést, főként a földgázköltségek emelkedése miatt, de az adók és a kevésbé bürokratikus országok gerjesztette verseny miatt is, ami hiányhoz, a műtrágyák árának emelkedéséhez és alacsonyabb terméshozamokhoz vezetett, mivel a mezőgazdasági termelők nem férnek hozzá a termelési igényeik kielégítéséhez szükséges műtrágyákhoz, végső soron pedig hatással van az élelmiszerek rendelkezésre állására és megfizethetőségére;

H. mivel a világ legnagyobb műtrágyagyártói rekordnyereséget értek el ([12]);

I. mivel a mezőgazdasági termelők most azzal a kérdéssel szembesülnek, hogy mekkora kockázatot vállalhatnak a vetéssel és a termeléssel kapcsolatos döntéseik következtében, vagy akár az is fölmerülhet, hogy teljesen leállítják mezőgazdasági tevékenységüket, mivel a műtrágyák ára nagyon ingadozik, és az elmúlt két évben olyan szinteket ért el, amelyek korábban soha nem voltak tapasztalhatók Európában, ami hatással van a mezőgazdasági termelők jövedelmének szintjére, sőt a mezőgazdasági üzemek irányítására is; mivel a műtrágyák előállításához szükséges nyersanyagok rendelkezésre állása nem garantált, ami hiányt okozhat a gazdaságoknak a vegetációs időszakban;

J. mivel az elmúlt két évben a mezőgazdasági inputköltségek növekedése fontos tényező volt a magas élelmiszerárak kialakulásában; kiemeli, lehetséges, hogy a 2023-as betakarításra szánt gabonanövények jelenleg várható jövőbeli árai nem tükrözik a jelenlegi inputköltségeket, és ennek következtében a hozamok elmaradhatnak a termelési költségektől; mivel egyes tagállamokban, különösen azokban, amelyek az ukrajnai háború közelében helyezkednek el, az eladási ár már nem fedezi a termelési költségeket; mivel a továbbra is magas árak mellett a műtrágyákba való beruházás következtében a gazdáknak kockázatot kell vállalniuk a műtrágyaárak rövid távú jelentős csökkenésének lehetősége miatt;

K. mivel a megnövekedett likviditási követelmények és a műtrágyapiac volatilitása miatt sok kiskereskedő nincs abban a helyzetben, hogy kockáztassa a piacra való belépést, ami csökkenti a versenyképességet; mivel a Bizottságnak intézkedéseket kell hoznia e kockázat csökkentése érdekében, hogy nagyobb versenyt idézzen elő;

L. mivel a termelőtől a fogyasztóig stratégia a méltányos, egészséges és környezetbarát élelmiszerrendszerért üdvözölte azt a célt, hogy 2030-ig a tápanyagveszteség legalább 50 %-kal csökkenjen, egyúttal azt, hogy biztosítják, hogy ne romoljon a talaj termőképessége; mivel a Parlament a stratégiáról szóló, 2021. október 20-i állásfoglalásában üdvözölte ezt a célt, és hangsúlyozta, hogy biztosítani kell, hogy ne romoljon a talaj termőképessége; mivel a cél teljesítésével 2030-ig legalább 20 %-kal csökkenni fog a műtrágyahasználat;

M. mivel a ásványi trágyák rendelkezésre állásának jelenlegi válsága rámutat arra, hogy az állatállomány alapvető szerepet játszik az európai mezőgazdaság egyensúlyában a növénytermesztés fenntartása tekintetében azzal, hogy az ásványi műtrágyák helyébe lép és kiegészíti azokat; mivel továbbra is számos olyan szerves tápanyagforrás van, amelyet jelenleg nem használnak fel teljes mértékben, mint például a szerves trágya, a fermentációs maradék, a rovarürülék és a szennyvíziszap; mivel a szerves tápanyagok szervestrágyatermékekké történő feldolgozása fontos szerepet játszhat „a termelőtől a fogyasztóig” stratégia céljainak és az Unió éghajlat-politikai célkitűzéseinek elérésében;

N. mivel a kombinált aszálymutató (CDI) szerint, beleértve 2022 augusztusának első tíz napját is, Európa területének 47 %-án súlyos aszályra utaló figyelmeztetés, 17 %-án pedig riasztás volt érvényben mivel 2022 tavaszán a körülmények az aszály sújtotta régiókban voltak a legsúlyosabbak ([13]);

O. mivel a trágyából visszanyert nitrogénnek (RENURE) a trágyakezelési rendszerek részeként történő megvalósítása lehetővé teszi a körkörösebb gazdaság felé való elmozdulást és az uniós élelmiszerrendszer erőforrás-hatékonyságának növelését;

P. mivel a Bizottság saját Közös Kutatóközpontja kritériumokat dolgozott ki a feldolgozott trágya biztonságos felhasználására a nitrátérzékeny zónákra a nitrátirányelvben megállapított küszöbérték felett;

([12]) https://grain.org/system/articles/pdfs/000/006/903/original/The%20Fertiliser%20Trap%20English%20-%20Embargoed%208th%20November%202022.pdf?1667838216

([13]) https://edo.jrc.ec.europa.eu/documents/news/GDO-EDODroughtNews202208_Europe.pdf

2023. február 16., csütörtök

1. hangsúlyozza, hogy 2022 szeptemberében a jelentések szerint 149 %-kal nőtt a nitrogénműtrágyák ára, és üdvözli a műtrágyákról szóló bizottsági közleményt és azon törekvését, hogy az uniós mezőgazdasági ágazat rezilienciájának biztosítása érdekében észszerű árak mellett biztosítsa a műtrágyák rendelkezésre állását és megfizethetőségét;

2. hangsúlyozza, hogy az uniós polgárok élelmiszerrel való ellátásához és a globális élelmezésbiztonsághoz, valamint a talaj termékenységének biztosításához és a talaj kimerülésének elkerüléséhez elengedhetetlen, hogy rendelkezésre álljon a műtrágyák valamennyi típusa és a műtrágyagyártás; megjegyzi, hogy a műtrágyagyártás a közlekedési ágazatban az AdBlue, az élelmiszeripar számára pedig a szén-dioxid előállítása szempontjából is alapvető fontosságú; aggodalmát fejezi ki a nitrogénműtrágya árának példátlan emelkedése miatt, amelyhez a magas földgázárak és a gázellátáshoz való hozzáférés nehézsége is hozzájárult, és hangsúlyozza, hogy mindez jelentős hatással lehet a mezőgazdasági termelés költségeire és az uniós mezőgazdasági ágazat versenyképességére;

3. hangsúlyozza, hogy a műtrágya 2022-es korlátozott rendelkezésre állása a talajban maradó műtrágyakészletek kimerüléséhez vezetett, ami 2023-ban jelentős hatást gyakorolhat az európai élelmiszer-termelésre;

4. úgy véli, hogy a Bizottság közleményében meghatározott intézkedések jó kezdetnek tekinthetők, különösen mint a műtrágyaválságra adott azonnali válasz, azonban még mindig messze nem elegendőek a műtrágyapiaci torzulások kezeléséhez és a műtrágyákkal kapcsolatos hosszú távú stratégiai autonómia biztosításához; felszólítja a Bizottságot, hogy dolgozzon ki hosszú távú uniós műtrágyastratégiát, és 2023 júniusáig terjesszen elő hosszú távú, fenntartható, a talaj tápanyagtartalmával kapcsolatos stratégiát; felszólít arra, hogy haladéktalanul tegyenek holisztikus intézkedéseket az importált műtrágyáktól vagy az energiaimporttól és az energiahordozók importjától való új függőségek elkerülése és a globális élelmezésbiztonság garantálása érdekében a környezetet tiszteletben tartó és az éghajlatváltozáshoz alkalmazkodó, fenntartható élelmiszer-termelés előmozdítása révén, figyelembe véve a regionális, európai és globális gazdasági és társadalmi környezetet;

5. hangsúlyozza, hogy hosszú távú megoldásokra van szükség uniós szinten, különösen a tagállamok mezőgazdasági ágazatai közötti gazdasági torzulások elkerülése érdekében;

6. emlékeztet arra, hogy még a trágya rövid távú hiánya vagy a megfizethetőség hiánya is veszélyeztetheti az időben történő növénytermesztést, ami negatív hatással van a mezőgazdasági termelők jövedelmére; emlékeztet továbbá arra, hogy ez hozzájárulhat az élelmiszer-ellátás bizonytalanságához;

7. hangsúlyozza az inputköltségek növekedésének az uniós mezőgazdaságra gyakorolt hatását, és kiemeli, hogy a más régiókból, például Oroszországból és Dél-Amerikából származó mezőgazdasági termelők lényegesen alacsonyabb költségű műtrágyához férnek hozzá, ami aláássa az uniós mezőgazdasági termelők versenyképességét;

Rövidtávú intézkedések

8. felhívja a tagállamokat és a Bizottságot, hogy vegyék fontolóra fel a 2023-as pénzügyi évre vonatkozó mezőgazdasági tartalék felhasználását annak érdekében, hogy azonnali támogatást nyújtsanak a műtrágyaköltségek exponenciális növekedésével és a termelési költségek ebből következő növekedésével szembesülő mezőgazdasági termelőknek;

9. hangsúlyozza azonban, hogy a válságtartalék felhasználása nem elegendő pénzügyi válasz a kihívások kezelésére, és határozottabb válaszra van szükség a jelenlegi válság kezeléséhez; felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy biztosítsanak támogatást a mezőgazdasági termelők számára mindaddig, amíg a piac stabilizálódik és az ásványi műtrágyák alternatívái rendelkezésre nem állnak; megjegyzi, hogy a KAP költségvetésének egymást követő csökkentései és az inflációs nyomás tovább csökkentették az uniós mezőgazdasági termelők életképességét;

10. felszólítja a tagállamokat, hogy ezzel összefüggésben a globális piacon a hosszú távú élelmezésbiztonság, a versenyképesség és a közlekedési ágazat működésének biztosítása érdekében nemzeti vészhelyzeti terveikben kezeljék prioritásként a műtrágya- és a kapcsolódó AdBlue- és CO_2-előállításhoz szükséges földgázhoz és villamos áramhoz való folyamatos és zavartalan hozzáférést megfizethető áron;

11. attól tart, hogy a mezőgazdasági termelőknek és műtrágyagyártóknak az állami támogatásokra vonatkozó ideiglenes válságkeret révén nyújtott támogatás a nemzetei hatáskörbe való visszakerülés, a szétaprózódás, valamint a különböző piacok és az egyes mezőgazdasági termelők közötti versengés kockázatát hordozza magában; hangsúlyozza, hogy a közös intézkedéseket előnyben kell részesíteni, és hangsúlyozza, hogy Unió-szerte egyenlő versenyfeltételekre és az ellátás méltányos elosztására van szükség;

12. Hangsúlyozza ezzel összefüggésben, hogy a többéves pénzügyi keret félidős felülvizsgálata lehetővé teheti a KAP költségvetésének növelését és az infláció által az inputköltségekre és a mezőgazdasági üzemek jövedelmére gyakorolt súlyos hatás figyelembevételét; ösztönzi az EU-t, hogy keressen alternatív finanszírozási forrásokat a KAP-on kívül, dolgozzon ki megfelelő intézkedéseket a műtrágyák megfizethetőségének és elérhetőségének biztosítására az EU-ban, és enyhítse e műtrágyahiány gazdasági hatását;

13. emlékezteti a tagállamokat arra a lehetőségre, hogy KAP stratégiai tervük keretében a szerves trágyázást vagy a talaj optimális pH-szintjének fokozott kialakítását elősegítő egyedi ökológiai rendszereket fejleszthetnek ki, amelyek kevesebb műtrágyát igényelnek, és a korlátozott készletek maximális kihasználását eredményezik, vagy ágazati beavatkozásokat dolgozhatnak ki a többi ágazatra vonatkozó fejezetben, amelyek magukban foglalhatják többek között az ásványi trágyázás alternatíváinak fejlesztését ösztönző intézkedéseket, a hiányforgatókönyvek közös és együttműködésen alapuló megközelítéseinek támogatását, valamint az innováció és a technológia alkalmazását a műtrágyahasználat csökkentése érdekében;

14. elismeri és differenciáltan támogatja az agrár-élelmiszeripari szövetkezetek szerepét, mivel logisztikai, szervezeti és gazdasági szempontból képesek előmozdítani a helyi műtrágyagyártási projekteket, az állatállománytól és a fosszilis tüzelőanyagokon alapuló műtrágyák alternatíváitól kezdve;

15. felhívja a Bizottságot, hogy támogassa a tagállamokat a KAP stratégiai tervek hatékony felhasználására vonatkozó megoldások azonosításában a műtrágyákkal kapcsolatos helyzet kezelésének segítése érdekében; felhívja a tagállamokat, hogy a hiányosságok megszüntetése érdekében szükség esetén vizsgálják felül a KAP-ra vonatkozó nemzeti stratégiai terveiket a műtrágyahasználat és a tápanyagveszteség optimalizálása és csökkentése, az ásványi műtrágyák szerves forrásokból származó tápanyagokkal való felváltásának és kiegészítésének ösztönzése céljából, a talaj termékenységének és az optimális terméshozamnak a biztosítása érdekében, miközben a rosszabb termelési normákkal rendelkező régiókban megakadályozzák a kibocsátásáthelyezést; hangsúlyozza, hogy ezeket a felülvizsgálatokat időben el kell végezni, feltéve, hogy a termelés mennyisége és minősége nem csökken, és azok nem minősülhetnek a KAP-ra vonatkozó nemzeti stratégiai terveik módosításának, ami csak évente egyszer engedélyezett; kiemeli, hogy a hüvelyesekkel végzett vetésforgó egyértelmű előnyöket kínálhat ebben az összefüggésben trágyázási intézkedésként, tekintettel a nitrátmegkötési képességére, és ezáltal a műtrágyabevitel szükségességének csökkenésére; felhívja a Bizottságot annak biztosítására, hogy valamennyi tagállam éljen azzal a lehetőséggel, hogy a KAP jó mezőgazdasági és környezeti állapottal kapcsolatos normáival összefüggésben köztes növénykultúrákat használjon;

16. ösztönzi a tagállamokat, hogy teljes mértékben használják ki a közelmúltban elfogadott (EU) 2019/1009 rendeletben rejlő lehetőségeket, amely felülvizsgálta az uniós termésnövelő anyagok forgalmazására vonatkozó szabályokat, és lehetővé teszi az uniós egységes piac megnyitását a szerves és biohulladék-alapú műtrágyák előtt azáltal, hogy hozzáférést biztosít számukra a CE-jelöléshez;

17. felszólítja a Bizottságot, hogy aktualizálja az állati trágya uniós jogszabályokban szereplő fogalommeghatározását azáltal, hogy egyértelmű különbséget tesz a feldolgozott és a nem feldolgozott állati trágya között azok megfelelő szabályozása érdekében, figyelembe véve eltérő összetételüket és szennyezési kockázataikat;

18. felszólítja a Bizottságot, hogy gyűjtsön tudományos bizonyítékokat az erjesztett trágya és más feldolgozott szerves tápanyagok hatásairól az éghajlati előnyök és a vízszennyezés kockázata szempontjából; felszólítja az Európai Bizottságot, hogy – amennyiben tudományosan bizonyított – használja ki az erjesztett trágya és más feldolgozott szerves tápanyagok használatából származó környezeti előnyöket, előmozdítva azok használatát és adott esetben kiigazítva a jogszabályokat;

19. sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a közlemény nem segíti elő a vegyi műtrágyák szerves alternatíváinak, például a RENURE-nak, a biohulladékból előállított fermentációs maradéknak, amelyet az állati trágya anaerob rothasztásával hoznak létre, valamint bármely más, mind a mezőgazdaságban, mind az állattenyésztésben alkalmazható hatékony és ellenőrzött eszköznek a használatát, és kéri, hogy e célból módosítsák a nitrátirányelv III. Mellékletét a hatékonyság és a biztonság elvének további tiszteletben tartása mellett; felszólít addig is – a jelenlegi válságra való tekintettel – ideiglenes eltérésre, mivel a RENURE termékek és a fermentációs maradék képesek a műtrágyák helyettesítésére anélkül, hogy további kibocsátást, nitrogénveszteséget vagy trágyatermelést eredményeznének; felhívja a Bizottságot, hogy további késedelem nélkül, de legkésőbb a küszöbön álló integrált tápanyag-gazdálkodási cselekvési tervében (INMAP) javasoljon jogalkotási intézkedéseket a Közös Kutatóközpont által kidolgozott kritériumok jogszerű és biztonságos alkalmazásának végrehajtására annak érdekében, hogy lehetővé váljon a nitrátirányelvben a nitrátérzékeny területekre megállapított küszöbértékeket meghaladó RENURE biztonságos felhasználása;

2023. február 16., csütörtök

20. megjegyzi, hogy a rovarürülék trágyaként való használata fontos szerepet játszhat a talaj tápanyagigényének kielégítésében; e tekintetben felhívja a Bizottságot, hogy a szükségtelen jogalkotási és adminisztratív terhek lehető leghamarabbi megszüntetésével ösztönözze a rovarürülék használatát;

21. hangsúlyozza, hogy a feldolgozott trágyából származó tápanyagok újrafelhasználásának a műtrágyákkal azonos feltételek mellett történő elismerése tekintetében bekövetkező bármilyen késedelem meghosszabbítaná az azonos tulajdonságokkal rendelkező termésnövelő anyagok közötti egyenlőtlen versenyfeltételeket;

22. felhívja a Bizottságot és a Tanácsot, hogy terjesszék ki a behozatali vámok ideiglenes felfüggesztését valamennyi ásványi trágyára, kivéve az orosz vagy fehérorosz eredetű műtrágyákat, annak érdekében, hogy növeljék a műtrágyák rendelkezésre állását a mezőgazdasági termelők számára, és ezáltal stabilizáló hatást gyakoroljanak az árakra, valamint hogy a logisztika javítása és az adminisztratív terhek csökkentése révén dinamikusabbá tegyék az európai piacot; hangsúlyozza, hogy az EU-nak nem szabad helyettesítenie egyik függőségét egy másikkal, ezúttal importált műtrágyákkal, és nem szabad veszélyeztetnie az alacsony szén-dioxid-kibocsátású európai műtrágyaágazatra való átállást, ami világszerte a szén-dioxid-kibocsátás jelentős növekedését eredményezné, akadályozva ezzel a párizsi éghajlat-politikai célok elérését;

23. kéri, hogy hozzanak létre támogatási mechanizmust a kereskedők számára, hogy kezelni tudják annak kockázatát, hogy a műtrágyát ömlesztve vásárolják; megjegyzi, hogy biztosítani kell, hogy a kereskedők alacsonyabb kockázattal léphessenek be a piacra egy olyan határidős vételi rendszer révén, amely megvédi őket a fenntarthatatlan adósságszintek kialakulásától;

24. sajnálja, hogy a Bizottság nem terjesztett elő hatásvizsgálatot a tápanyagveszteség 2030-ig legalább 50 %-kal történő csökkentésének következményeiről, és azonnali fellépésre szólít ennek orvoslása érdekében;

25. felhívja a Bizottságot, hogy vizsgálja meg egy uniós szintű közös műtrágyabeszerzési mechanizmus létrehozására vonatkozó szabályok kidolgozásának lehetőségét;

26. felhívja a Bizottságot és a Tanácsot, hogy a logisztikai szűk keresztmetszetek csökkentése révén javítsák az európai műtrágyapiac működését, és biztosítsák az egyensúlyt, különösen a behozatal tekintetében, a műtrágyaimportra és -kereskedelemre nehezedő adminisztratív terhek csökkentése, valamint a forgalmazók és a mezőgazdasági termelők számára a szezonon kívüli vásárlások és tárolás megkönnyítése révén;

27. elismeri a kereskedők megnövekedett likviditási szükségleteit és annak szükségességét, hogy az Európai Központi Bankon keresztül finanszírozást bocsássanak rendelkezésre a hitelfelvétel és a műtrágyák határidős vásárlásának megkönnyítése érdekében;

28. felhívja a Bizottságot, hogy építsen ki stratégiai szövetségeket megbízható partnerekkel a műtrágyák középtávú beszerzésének megkönnyítése érdekében;

29. hangsúlyozza, hogy a piaci manipuláció hatással van a műtrágyakészletekre, és hatással lehet a gabonára és a takarmányra vonatkozó, tőzsdén kívüli határidős ügyletekre, ami további élelmiszerár-inflációhoz vezet a fogyasztók számára;

Közép- és hosszú távú intézkedések

30. tudomásul veszi, hogy az ásványi műtrágyák alapanyagai, a földgáz, a foszfor és a kálium nagyrészt az EU-n kívülről, gyakran autokratikus rezsimekből származnak, és az ásványi műtrágya tekintetében az önellátás rövid vagy akár középtávon nem reális; ezért kéri, hogy helyezzenek nagyobb hangsúlyt a közép- és hosszú távú intézkedésekre, beleértve a beruházásokat és az új üzleti modelleket, amelyek csökkentik vagy megszüntetik a potenciálisan káros importfüggőségeket, és különösen elkerülik az ilyen függőségek kialakulását, növelik az EU stratégiai autonómiáját a műtrágyák terén, különösen a zöld műtrágyák előállításához használt megújuló energiaforrások dekarbonizálásával és bevezetésével, az újrafeldolgozott hulladékáramokból származó szerves műtrágyákhoz és tápanyagokhoz való jobb hozzáférés biztosításával, valamint a gazdálkodás körforgásos jellegének fokozásával, ezáltal erősítve az uniós mezőgazdasági ágazat rezilienciáját;

31. kijelenti, hogy az importáruk karbonintenzitását ellensúlyozó új uniós mechanizmus (CBAM) fontos célkitűzése a kibocsátásáthelyezés megelőzése, amelyet össze kell kapcsolni más uniós célkitűzésekkel, például az élelmezésbiztonság biztosításával;

32. azonnali fellépésre, többek között megfelelő szabályozás és finanszírozás biztosítására szólít fel annak érdekében, hogy a meglévő uniós műtrágyaipar hatékonyan és sürgősen dekarbonizálhassa a termelési folyamatokat a földgáztól való függés megszüntetése céljából, miközben megújuló, fosszilis energiahordozóktól mentes és karbonszegény műtrágyákat biztosít az uniós mezőgazdasági termelőknek;

33. megjegyzi, hogy a műtrágyagyártásban használt orosz gáz hozzájárul az ukrajnai háború finanszírozásához; ezért felszólít arra, hogy a lehető leghamarabb bocsássanak rendelkezésre elegendő forrást az e gáztól való függőség megszüntetésére;

34. hangsúlyozza, hogy a földgázfüggőség csökkentése érdekében fel kell gyorsítani a nitrogénműtrágya-ipar szén-dioxid-mentesítésének, valamint fenntarthatósága és rugalmassága növelésének folyamatát azáltal, hogy a műtrágyák előállításához fosszilis energiaforrásoktól mentes, alacsony szén-dioxid-kibocsátású és megújuló energiákat, valamint újrahasznosított tápanyagokat használnak, különösen a trágya komposztálásából származó nitrogént; e tekintetben felhívja a Bizottságot, hogy terjesszen elő új javaslatokat az Európa-szerte és regionális stratégiai hangsúllyal műtrágyát és energiát előállító kis- és közepes méretű biogázüzemek üzembe helyezésének ösztönzésére annak érdekében, hogy támogassák a mezőgazdasági termelőket egy olyan fenntartható uniós értéklánc létrehozásában, amely csökkenti az EU harmadik országoktól való függőségét; megjegyzi, hogy az elsődleges stratégiai célként biometánt és fermentációs maradékot előállító anaerob rothasztók számának a mezőgazdaságban történő növelése nem történhet kizárólag a KAP finanszírozásának rovására;

35. felhívja a Bizottságot, hogy javasoljon közép- és hosszú távú szakpolitikai intézkedéseket a RENURE termékek használatának lehetővé tétele érdekében azáltal, hogy azokat tudományos kritériumok alapján műtrágya-helyettesítőnek minősíti, ami lehetőséget kínál a mezőgazdasági termelőknek arra, hogy csökkentsék a műtrágyáktól való függőségüket és növeljék a gazdaságok körforgásos jellegét a maradékanyagok, például a trágya hasznosítása révén;

36. megjegyzi, hogy az európai tengeri szélenergia lehetőséget kínál a hidrogén- és ammóniatermeléshez szükséges villamosenergia-termelésre; felhívja a Bizottságot, hogy vizsgálja meg egy integrált modell megvalósíthatóságát az ammónia előállítására mind a tengeri szállítás fenntartható üzemanyagaként, mind pedig fenntartható műtrágyaforrásként;

37. felhívja a Bizottságot, hogy terjesszen elő hatásvizsgálatot, amely átfogóan elemzi az ásványi, szerves-ásványi és szerves trágyákból az uniós gazdálkodás számára biztosított tápanyagellátást, különös tekintettel a tápanyagellátás önellátása hosszú távú célkitűzésének biztosítására;

38. hangsúlyozza, hogy időtálló LNG-terminálokat kell kifejleszteni a hidrogén és az ammónia kezelésének megkönnyítése érdekében;

39. hangsúlyozza, hogy a fenntarthatóság és az optimalizálás ösztönzése által fejleszteni kell a mezőgazdasági termelők által végzett trágyázás módját és a tápanyag-felhasználás hatékonyságát, különösen a jobb gazdálkodási gyakorlatokat lehetővé tevő, igényre szabott technikai tanácsadáshoz, digitalizációhoz, innovációhoz, precíziós gazdálkodáshoz és tápanyag-gazdálkodási eszközökhöz való hozzáférés, valamint az agroökológiai gyakorlatok prioritásként való meghatározása és támogatása révén; kitart amellett, hogy ennek eléréséhez pénzügyi erőfeszítésre van szükség;

40. elismeri az innovatív gazdaságokban a mindennapi gazdálkodásban alkalmazott fejlett, modern, agroökológiai módszerek révén a műtrágyák helyettesítése terén elért eredményeket; felszólít e gyakorlatok tanácsadási szolgáltatások, mezőgazdasági termelők közötti cserék és iskolák révén történő terjesztésére;

41. kéri, hogy az uniós kutatási programok keretében fokozottabban összpontosítsanak a körforgásos gazdaságra és az agroökológiára, és ezáltal helyezzenek nagyobb hangsúlyt az innováció fejlesztésére, többek között a RENURE használatának felgyorsítása, valamint az agroökológiai ismeretek, módszerek és innovációk – különösen mezőgazdasági iskolák és tanácsadó szolgálatok révén történő – újrafelfedezésének, terjesztésének és megosztásának támogatása révén, új műtrágyák vagy egyéb alternatívák kifejlesztése, valamint a precíziós gazdálkodás előmozdítása érdekében;

42. felhívja a Bizottságot, hogy gyűjtse össze a tagállamoktól és ossza meg az olyan gyakorlatokkal kapcsolatos információkat és tapasztalatokat, mint a műtrágyák használatának optimalizálása, a tápanyag-újrahasznosítás és az alternatív tápanyagok használata, figyelembe véve azokat az akadályokat is, amelyekkel a mezőgazdasági termelők ezen alternatívák használatának növelésekor szembesülnek, valamint hogy részletezze, hogyan lehet ezeket a nehézségeket leküzdeni; ösztönzi a gazdaságok fenntarthatóságát elősegítő eszköz (FaST) tagállami szintű végrehajtását és bővítését annak érdekében, hogy személyre szabott és pontos tanácsokat nyújtsanak az uniós mezőgazdasági termelőknek a tápanyag-gazdálkodással, ezen belül a műtrágyákra vonatkozó követelményekkel kapcsolatban; e tekintetben támogatja a digitális döntéshozatalt támogató eszközök bevezetését, különösen kollektív és szövetkezeti keretek között, a kis gazdaságok méretével kapcsolatos korlátok leküzdése érdekében;

2023. február 16., csütörtök

43. megjegyzi, hogy az állatállomány által termelt szerves trágya, a nitrogénmegkötő növények, például a lóhere és a tápanyag-gazdálkodási technikák hatékonyabb felhasználása révén az Uniónak jelentős lehetősége van arra, hogy csökkentse a műtrágyáktól való kollektív függőségét; felhívja a Bizottságot, hogy pénzügyileg támogassa ezen intézkedések alkalmazását és fejlesztését;

44. elismeri, hogy az állatállomány által termelt szerves trágya kulcsfontosságú eleme a fenntarthatóbb élelmiszerrendszerekre való átállásnak, és kulcsszerepet játszik számos ökológiai gazdálkodási rendszerben;

45. sürgeti a Bizottságot, hogy diverzifikálja a műtrágyaforrásokat, és tárjon fel az EU-ban új, valamint fenntartható módon bővíthető meglévő ásványlelőhelyeket annak érdekében, hogy csökkentse a külföldi piacoktól való függőséget és ösztönözze a nagyobb önellátást; kiemeli, hogy a nitrogénműtrágyáktól való függőség csökkentése érdekében az EU-nak hosszú távon fejlesztenie kell a szerves trágyák és az agroökológiai technikák kínálatát;

46. felszólít az új növénynemesítési technikákról szóló jogszabályok gyors elfogadására, beleértve különösen az új génkezelési technikákat, amelyek növelni fogják a terméshozamot anélkül, hogy növelnék a műtrágyák iránti igényt; felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy támogassák az új növénynemesítési technikákkal kapcsolatos kutatást és fejlesztést, beleértve az új génkezelési technikákat is;

47. felhívja a Bizottságot, hogy végezze el az összes használaton kívüli műtrágya-előállítási képesség felülvizsgálatát az EU-ban, és határozza meg, hogy hol van lehetőség további termelési kapacitásra;

48. támogatja az olyan zöld műtrágyák helyi erőforrások és megújuló energia felhasználásával történő előállítását, mint például a zöld ammónia;

49. az élelmezésbiztonság céljának veszélyeztetése nélkül támogatja a hüvelyes növények használatát a talaj minőségének fenntartása és javítása érdekében, és felszólít a hüvelyes növények uniós szintű termesztésének kiterjesztésére a biológiai sokféleség és a nitrogénmegkötés növelése érdekében; felhívja a Bizottságot, hogy kellő időben terjesszen elő egy jobb gazdálkodási gyakorlatokat szolgáló európai fehérjestratégiát, amely nagy hangsúlyt helyez a hüvelyes növényekre;

50. hangsúlyozza a talaj- és nyomelem-vizsgálatok támogatásának szükségességét a gazdaságok szintjén; hangsúlyozza, hogy ez a tudás lehetővé teszi a mezőgazdasági termelők számára, hogy hatékonyabb trágyázási, művelési és talajgazdálkodási intézkedéseket tervezzenek, valamint megalapozza a fenntartható vetésforgó-programot; felhívja a Bizottságot, hogy a 2030-ig tartó időszakra szóló uniós talajstratégiában bejelentetteknek megfelelően hozzon létre egy „ingyenes talajvizsgálati" kezdeményezést, valamint hogy nyújtson technikai és pénzügyi támogatást egy ökorendszer vagy a második pillérbe tartozó intézkedés formájában;

51. kiemeli a vetésforgó fontosságát a talaj termőképessége szempontjából;

52. hangsúlyozza, hogy további pénzügyi támogatást kell nyújtani a mezőgazdasági termelőknek a mész, a lóhere és a több fajból álló legelők használatához, hogy ezek segítsenek orvosolni kollektív függőségünket a műtrágyáktól és teljesíteni „a termelőtől a fogyasztóig" stratégia célkitűzéseit;

53. ösztönzi a biostimulánsok fokozott használatát a trágyázásnak a tápanyag-felszívódás és -hasznosulás javítása révén történő optimalizálása érdekében, valamint a terményeknek az éghajlatváltozás hatásai, például az aszályok és a szélsőséges hőmérsékletek által okozott abiotikus stresszel szembeni tűrőképességének erősítése, és teljesítményük javítása érdekében; e tekintetben felhívja a Bizottságot, hogy ruházzon be az Európai Élelmiszerbiztonsági Hatóság rendelkezésére álló szakértelembe és szakértők számába annak érdekében, hogy felgyorsítsa az új biostimulánsok értékelését és jóváhagyását;

54. elismeri, hogy az ökológiai gazdálkodás kevésbé van kitéve az áremelkedéseknek, ugyanakkor a fenntartható műtrágyatípusok használatára való átállásig az uniós műtrágyaipar számára hozzáférhetővé kell tenni az ahhoz szükséges importot, többek között gázt, hogy az EU-n belül műtrágyát állítson elő, és hogy biztosítsa, hogy az uniós betakarítási kilátások ne kerüljenek veszélybe; felhívja a Bizottságot, hogy gyorsítsa fel a közleményében megfogalmazott intézkedéseket az élelmezésbiztonsági válságokra való felkészültségre és reagálásra vonatkozó európai mechanizmus (EFSCM) keretében azonosított kockázatok és sebezhetőségek kezelése érdekében;

55. ösztönzi továbbá a komposzt és más talajjavítók használatát a talaj egészségének és trágyázásának javítása érdekében, miközben hozzájárulnak az aszály elleni küzdelemhez, figyelembe véve e termékek víztárolási tulajdonságait;

56. megjegyzi, hogy a dinitrogén-oxid az EU mezőgazdasági kibocsátásának jelentős részét teszi ki, és ezért felszólít a dinitrogén-oxid-kibocsátás nélküli műtrágyák használatára és előnyben részesítésére;

57. üdvözli a Bizottság bejelentését egy integrált tápanyag-gazdálkodási cselekvési tervről (INMAP); támogatja a kiegyensúlyozott növényi tápanyagfelvétel fontosságának elismerését az egészséges talajok és az élelmiszer-termelés szempontjából, valamint az alternatív tápanyagokban gazdag mellékáramok és energiaforrások elfogulatlan felkutatását, előmozdítva valamennyi biztonságos biohulladék és állati melléktermék felhasználását; hangsúlyozza, hogy az INMAP-nak a tápanyag-felhasználás hatékonyságának javítására kell összpontosítania, ösztönöznie kell a zöld műtrágyák kifejlesztését és optimalizálnia kell az ásványi és szerves alapú trágyák használatát a precíziós gazdálkodás, a tápanyaggazdálkodási tervezés, valamint a jobb tárolás és szállítás révén, miközben nem ró szükségtelen többletterhet a mezőgazdasági termelőkre, teljes mértékben tiszteletben tartva a szabályozási korlátokat és óvintézkedéseket téve az antimikrobiális rezisztenciával szemben;

58. megjegyzi, hogy az emberi hulladék jelenleg a tápanyagkörforgás egyik fő zárt körforgása, mivel a szennyvízből származó tápanyagok többnyire nem kerülnek vissza a mezőgazdasági talajokba; felhívja a Bizottságot, hogy továbbra is ösztönözze azokat a technikákat, amelyek elősegítik a tápanyagok szennyvíziszapból való visszanyerését, többek között azáltal, hogy bevezetik a hulladékstátusz megszűnésére vonatkozó kritériumokat a szennyvíztisztító telepekről visszanyerhető anyagokra vonatkozóan, és kritériumokat dolgoznak ki a mezőgazdasági talajokban való biztonságos alkalmazásukra vonatkozóan;

59. kéri, hogy az állatállomány jelenléte a legtöbb területen váljon a mezőgazdasági politikák hosszú távú célkitűzésévé; úgy véli, hogy a szerves trágyák egységesebb rendelkezésre állásának az uniós mezőgazdasági stratégia részét kell képeznie;

60. kéri, hogy vizsgálják meg a regionális rugalmasság kiterjesztésének lehetőségét a nitrátirányelv keretében, szem előtt tartva a szennyezés csökkentésének célkitűzését; felhívja a Bizottságot, hogy fontolja meg a gazdaságonkénti kiegyensúlyozott nitrogénköltségvetésre vonatkozó szabályok elfogadását, valamint a szerves trágyák és az azzal egyenértékű termékek esetében a hektáronkénti évi 170 kg nitrogénre vonatkozó határérték alóli mentességet, figyelembe véve a kedvező éghajlati adottságokkal rendelkező egyes tagállamokban és régiókban fennálló eltérő feltételeket, valamint figyelembe véve a műtrágyák hatékony felhasználását, a trágyázás optimalizálását, a biohulladék és a másodlagos tápanyagforrások használatát, valamint a biostimulánsok használatát;

61. aggodalmát fejezi ki a műtrágyapiac átláthatóságának hiánya miatt, és támogatja az átláthatóság és a nyilvánosság tájékoztatásának javítására irányuló további intézkedéseket mind uniós, mind globális szinten ezen a piacon és a műtrágyák előállításához használt nyersanyagok tekintetében; felhívja a Bizottságot, hogy szorosan kövesse nyomon a globális műtrágyagyártók többletnyereségét, és szükség esetén vizsgálja ki a kartellmegállapodásokat és a domináns piaci pozíciókat, vizsgálja meg az extraprofit megadóztatásának lehetőségeit, és tegyen javaslatokat e tekintetben a tisztességtelen verseny elleni küzdelem érdekében; felhívja a Bizottságot, hogy hozzon létre egy piaci megfigyelőközpontot, amelynek feladata a műtrágyák nemzetközi és belföldi kínálatának és készleteinek nyomon követése, valamint a spekuláció piacra gyakorolt hatásának csökkentése;

62. tudomásul veszi, hogy az energia és a műtrágya részarányának mediánja az összes inputköltségen belül az EU tagállamai és az egyes évek között 8 %, illetve 6 %, de a költséghányadok között jelentős eltérés van az egyes országok és évek között is ([14]); ezért úgy véli, hogy időszerű és helyénvaló, hogy felgyorsítsuk a külső konvergencia folyamatát annak érdekében, hogy a mezőgazdasági termelők képesek legyenek megbirkózni a jelenlegi kihívásokkal azokban a tagállamokban, ahol ez a folyamat még nem fejeződött be;

63. felhívja a Bizottságot, hogy dolgozzon ki globális stratégiát, amelynek célja az Oroszországi Föderáció domináns szerepének csökkentése a globális műtrágya- és élelmiszerpiacokon, különösen az EU közvetlen szomszédságában, hangsúlyozva, hogy a világnak függetlennek kell lennie az orosz exporttól, lehetőségeket teremtve a megújuló, fosszilis tüzelőanyagoktól mentes és alacsony szén-dioxid-kibocsátású műtrágyák és élelmiszerek számára az EU szomszédságában és a világban;

64. sürgeti a Bizottságot, hogy vegye figyelembe a Közös Kutatóközpont által elvégzett hatástanulmányokat, amelyek figyelmeztetnek azokra a termelésre és élelmezésbiztonságra gyakorolt negatív hatásokra, amelyeket a műtrágyák használatának korlátozása rövid távon okozhat anélkül, hogy életképes kereskedelmi alternatívák állnának a mezőgazdasági termelők rendelkezésére;

o

o o

65. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Bizottságnak és a Tanácsnak.

([14]) https://commission.europa.eu/publications/analysis-main-drivers-food-security_en